

У Бюджетному кодексі (частина 2 ст. 19) визначено, що на всіх стадіях бюджетного процесу в Україні здійснюється фінансовий контроль та оцінка ефективності використання бюджетних коштів [2]. Для організації контролю на стадіях бюджетного процесу важливого значення набуває казначейський контроль, який здійснюється на всіх етапах формування і використання бюджетних коштів.

Державна казначейська служба України (далі – ДКСУ) веде бухгалтерський облік усіх надходжень місцевих бюджетів України, а також здійснює повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до місцевих бюджетів. Казначейський контроль не є податковим контролем, оскільки органи ДКСУ не здійснюють контроль податкових зобов'язань платників податків. Основним завданням такого контролю є забезпечення своєчасного й повного надходження доходів до бюджетів, законності фінансування заходів, передбачених видатковою частиною бюджету, належного виконання учасниками фінансової діяльності своїх зобов'язань.

Значення казначейського контролю за виконанням місцевих бюджетів виявляється у великій кількості порушень бюджетного законодавства. Основними типовими порушеннями є:

- недотримання вимог бюджетної класифікації;
- порушення норм бюджетного законодавства щодо зарахування окремих доходів до місцевих бюджетів відповідного рівня;
- недотримання вимог законодавства в частині формування та використання коштів резервного фонду місцевих бюджетів;
- затвердження в кошторисах установ видатків, не передбачених законодавством та не підтверджених відповідними розрахунками;
- недотримання законодавства з питань оплати праці;
- заниження в обліку вартості активів унаслідок неоприбуткування земельних ділянок, будівель, споруд, матеріальних цінностей [3].

Виходячи із існуючої законодавчо-нормативної бази, контроль органів Державної казначейської служби України щодо місцевих бюджетів здебільшого можна класифікувати як попередній. Оскільки для попередження незаконних дій по зарахуванню надходжень до бюджетів органи ДКСУ проводять роботу із встановлення належності того чи іншого виду надходжень до конкретного бюджету та, відповідно, наперед розподіляють надходження між бюджетами.

Таким чином, казначейський контроль є лише окремою ланкою у загальній системі контролю в Україні та повинен взаємодіяти з іншими його видами.

Література:

1. Олійник Д. Актуальні питання контролю за виконанням місцевих бюджетів [Текст] / Д.Олійник // Фінансовий контроль. – 2014.– №4. – С.7-10.
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>
3. Офіційний веб-сайт Державної фінансової інспекції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
4. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://treasury.gov.ua>

Павло ЛУЦІВ

Тернопільський національний економічний університет

ПРО У ПОСТКРИЗОВОМУ ВІДНОВЛЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

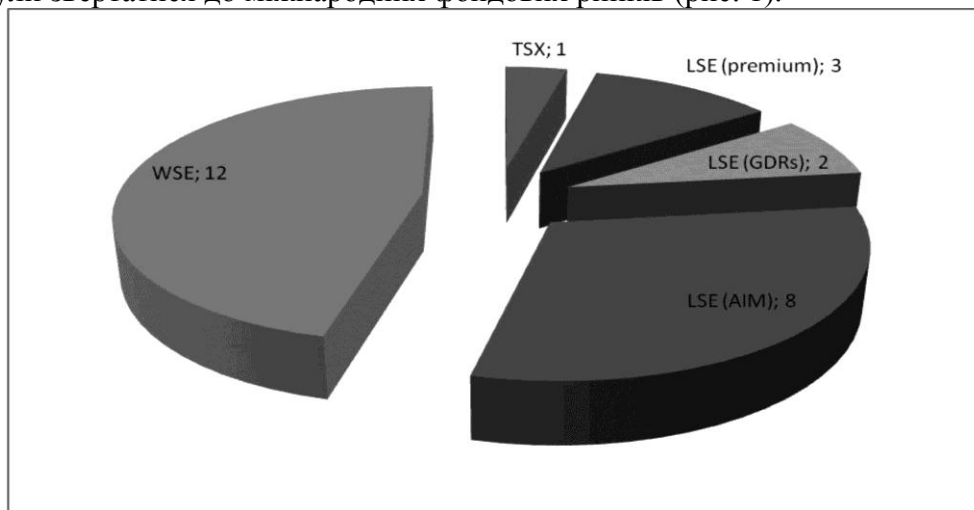
Фінансовий сектор України протягом 2009-2014 років мав дискретний та непропорційний характер. Серед великого кола системних проблем у фінансовому секторі України можна відзначити відсутність первинних публічних розміщень (ІРО) акцій українських компаній на місцевих і закордонних біржах протягом 2013-2014 років, а також

зменшення обсягу торгів на вітчизняних біржах (крім державних облігацій) на 38% у 2014 році, до 76 млрд. грн., у тому числі торгів акціями та деривативами на 46%, до 36 млрд. грн [1].

Очевидно, що проблематика первинного публічного розміщення акцій підприємств все ще продовжує перебувати на початковому етапі свого становлення, що зумовлюється сповільненими темпами інтеграції української економіки у глобалізаційний простір, низьким рівнем розвитку вітчизняного фондового ринку та нормативно-правового регулювання проведення IPO. Однак і початковий етап становлення в Україні цього ринку IPO (Initial Public Offering) є важливим драйвером залучення значного обсягу інвестицій для забезпечення стабільного розвитку вітчизняної економіки.

Значна частина капітальних інвестицій в основний і обіговий капітал нині здійснюється підприємствами за рахунок власних коштів (до 60%) і незначною є частка коштів, яка залучається через механізм фінансового ринку. Проведений аналіз останніх досліджень засвідчив потребу в подальшому обґрунтуванні практичних аспектів формування механізму здійснення процесу IPO.

Щодо України, то практика IPO була запроваджена лише на початку 2000 років. Проте внаслідок нерозвиненості фондового ринку вітчизняні підприємства-емітенти не мали реальних можливостей залучати фінансові ресурси на внутрішньому фондовому ринку, тому змушені були звертатися до міжнародних фондових ринків (рис. 1).

де: LSE – Лондонська фондова біржа
TSX – Торонтська фондова біржа
WSE- Варшавська фондова біржа

Рис. 1. Кількість IPO на біржових майданчиках у 2013 році [2].

Вийти на міжнародні біржові майданчики змогли підприємства, які досягли високого рівня корпоративного управління, інформаційної прозорості та стійкого фінансового зростання. Активне використання Варшавської фондової біржі (WSE) пов'язане з тим, що це єдина біржа, яка має активно працююче представництво в Україні, а також вимоги до проекту емісії на ній дуже близькі до вимог українського законодавства. В даний час на WSE торгуються акції 12 українських компаній: одинадцять – на основному майданчику, одна – на альтернативній New Connect.

Повільний та поступовий розвиток в Україні ринку IPO пов'язаний з необхідністю компаніям, що виходять на нього, виконувати певні вимоги, яким більшість наших компаній не відповідають. Так, для проведення IPO компанія має виконувати такі вимоги: дотримання прозорості; дотримання прав міноритарних акціонерів; наявність у компанії менеджерів, котрі мають досвід проведення успішних IPO; готовність витратити не малі кошти на організацію IPO (3-12%), від обсягу залучених коштів; ведення фінансової звітності за міжнародними стандартами; наявність розвинутої законодавчої бази з питань фондового ринку та ін. Виконання всіх цих вимог є обов'язковою умовою для проведення IPO, але не

достатньою для його успішного виконання. В Україні, де більша частина компаній не відповідає цим вимогам, вихід на IPO являє собою дуже складний процес, який вимагає великих фінансових коштів і організаційних змін.

Додамо, що труднощі з використанням IPO в Україні пов'язані з такими негативними сторонами, як, зазвичай, проведення IPO займає від одного до декількох років, наявність ймовірності втрати конфіденційної інформації в результаті дотримання прозорості, виникнення ризику втрати контролю над компанією (можливість рейдерських захоплень) та ін. Важливо також пам'ятати, що сформувалась певна специфіка української практики виходу на IPO. Так, в Україні спочатку компанії випускають на ринок облігації для того, щоб отримати певну репутацію і впізнаваність на фінансових ринках, а вже потім - розміщують свої акції.

Є певні зрушення в активізації виходу українських компаній на ринок IPO. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку починаючи з 2010 року займається питанням можливості проведення IPO в Україні. Прийнято проект концепції стимулювання проведення IPO в Україні. Комісією також планується удосконалення порядку емісії цінних паперів, зокрема, акцій, в разі їх публічного розміщення за рахунок скасування надмірних обмежень. Відтак, регулятор планує заснувати податкове стимулювання для придбання розміщення та стимулювання інституційних інвесторів [3].

Таким чином, IPO є ефективним механізмом трансформації підприємства та його адаптації до зовнішнього середовища. Проходження підприємством процедури IPO сприяє формуванню довгострокових переваг. Успішність IPO підприємства значною мірою залежить від ефективно проведеної корпоративної реструктуризації, яка у свою чергу сприятиме зростанню рівня транспарентності підприємства, ефективності системи його управління, вартості корпоративних прав, фінансово-економічних результатів тощо.

Література

1. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.bank.gov.ua>
2. Обзор IPO украинских компаний с 2005 г. по июль 2013 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.pwc.com/ua/ru/capital-markets.
3. Принят проект концепции стимулирования проведения IPO в Украине [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://minfin.com.ua/2012>.
4. Соколов М.В. Економічна сутність Initial Public Offering //Інвестиції: практика та досвід, № 4, 2012. – С. 94-97.
5. Кубліков В., Іоргачова М. IPO: сучасний стан та особливості розвитку в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM.

Олена МАЛАХОВА

Тернопільський національний економічний університет

ЦІЛЬОВЕ РЕФІНАНСУВАННЯ ЯК НОВИЙ НАПРЯМОК СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПРІОРИТЕТНИХ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ

Нині вкрай важливим завданням грошово-кредитної політики, з врахуванням необхідності розвитку внутрішнього ринку, залишається продовження роботи щодо диверсифікації інструментарію рефінансування банків, втім переважно для стимулювання тих галузей, які насамперед потребують модернізації.

Заслугує уваги пропозиція щодо цільового рефінансування як нового напрямку для стимулювання розвитку пріоритетних галузей за допомогою їх кредитування через уповноважені банки, за рахунок чого буде досягнуто мультиплікаційний ефект в економіці країни. (рис.1).